

REPUBLIKA HRVATSKA
PRAVOBRANITELJICA
ZA RAVNOPRAVNOST SPOLOVA
Ev. broj: PRS 03-05/25-05
Ur. broj: 12-25-02
Zagreb, 11. lipnja 2025.

Školski sindikat Preporod
ured@sindikat-preporod.hr
n/p g. Željko Stipić, predsjednik

Predmet: Sindikat hrvatskih učitelja (SHU), pritužba na Školski sindikat Preporod zbog podržavanja seksističkih komentara prema predsjednici SHU Sanji Šprem
– preporuka, *daje se*

Poštovani gospodine Stipić,

Dopisom od 21. ožujka 2025. Sindikat hrvatskih učitelja (SHU) dostavio nam je pritužbu na Školski sindikat Preporod (ŠSP) zbog, kako se navodi, *napada prema predsjednici SHU Sanji Šprem, koji su temeljeni isključivo na govoru mržnje, seksizmu i koji direktno potiču na nasilje*. SHU u bitnome smatra da je ŠSP odgovoran za podržavanje i poticanje mizoginih izjava i poziva na nasilje putem objava i komentara na društvenoj mreži Facebook te da na taj način krši čl. 8. st. 2. Zakona o ravnopravnosti spolova (NN 82/08 i 69/17), prema kojem je *uznemiravanje svako neželjeno ponašanje uvjetovano spolom osobe, koje ima za cilj ili koje stvarno predstavlja povredu osobnog dostojanstva i koje stvara neugodno, neprijateljsko, ponižavajuće ili uvredljivo okruženje*.

SHU u tom smislu ukazuje na komentare ispod tri objave na facebook stranici „Školski sindikat Preporod“:

- „Za štrajk me najviše motivirao/la...“ (17.3.2025.)
<https://www.facebook.com/SkolskiSindikatPreporod/posts/pfbid02Gojv8xLxcUMb2fgCPECNkgPeLfqE5akC9zxW36xuxpAJFFaGAP27q5f8MQVW9r2Ql>
- „VAŽNA NAPOMENA!!“ (18.3.2025.)
<https://www.facebook.com/SkolskiSindikatPreporod/posts/pfbid0DMzj2GCEDPzm4FvnkaffMNVET7AH9v9daCpQMZesoTPRAM4JZNYv5f2hvvLMkRfDI>
- „Judine škude“ (19.3.2025.)
<https://www.facebook.com/SkolskiSindikatPreporod/posts/pfbid04xUwcnhPpGLV1L9XuWBtmWo38C7tzBDUqoMqA9LopoakZ6Lh2vdk98BDed77J3byl;>

Pravobraniteljica za ravnopravnost spolova, sukladno čl.19.st.2.al.1. Zakona o ravnopravnosti spolova (NN 82/08 i 69/17, dalje u tekstu: Zakon), zaprima prijave svih fizičkih i pravnih osoba vezane uz diskriminaciju u području ravnopravnosti spolova te, sukladno članku 22. st.2. Zakona, razmatra slučajeve kršenja načela ravnopravnosti spolova, slučajeve diskriminacije prema pojedincima ili grupama pojedinaca.

U odnosu na predmet pritužbe, u prvom redu ukazujemo da Pravobraniteljica u okviru svojih ovlasti propisanih Zakonom o ravnopravnosti spolova ne reagira na pojedinačne komentare korisnika/ca na društvenim mrežama. Takvi sadržaji podložni su administratorskim ovlastima i korektivnim/cenzorskim mehanizmima društvene mreže o kojoj se radi (u ovom slučaju Facebook/Meta), kao i eventualnoj prijavi policiji te reakcijama medija, organizacija civilnog društva i drugih formalnih i neformalnih organizacija. Više informacija o postupovnim mogućnostima glede prijave sadržaja na društvenim mrežama dostupne su na mrežnim stranicama Ministarstva unutarnjih poslova: „Kako prijaviti sadržaj objavljen na društvenoj mreži/aplikaciji“ (<https://mup.gov.hr/online-prijave/online-prijava-zlostavljanja-djeteta-red-button/sigurnost-djece-savjeti/kako-prijaviti-sadrzaj-objavljen-na-drustvenoj-mrezi-aplikaciji/281710>), dok se detaljne upute i savjeti navode u članku „Ovako prijavite govor mržnje i prijetnje na društvenim mrežama“ (Mojevrjeme.hr, 15.12.2017.): <https://www.mojevrjeme.hr/magazin/2017/12/ovako-prijavite-govor-mrzenje-i-prijetnje-na-drustvenim-mrezama/>. U slučaju osnovane sumnje na kazneno djelo, slučaj se prijavljuje Državnom odvjetništvu Republike Hrvatske (DORH). Više informacija o tome dostupno je na mrežnim stranicama DORH-a: <https://dorh.hr/hr/kaznena-prijava>.

Neovisno o navedenom, razmatrajući pritužbu, Pravobraniteljica je izvršila uvid u objave na facebook stranici „Školski sindikat Preporod“ koje SHU označava spornima te je utvrdila sljedeće.

SHU je posebno skrenuo pažnju na objavu od 18. ožujka 2025., u kojoj je uz fotografiju predsjednice Sanje Šprem, na kojoj ona pokazuje statističke podatke na listu papira, ŠSP napisao sljedeće: „**VAŽNA NAPOMENA!!!** Sukladno pravilima, transparente vezane na štrajk možete postaviti isključivo na oglasnoj ploči ili ih držati u rukama kao kolegica s fotografije. Nemojte lijepiti transparente na vratima škole ili na druga mjesta po školi.“ Objavu je jedan od korisnika komentirao na sljedeći način: „**Sto bi se narodski reklo j***e, ne vadite.** 😊😊😊“. Iako je jednu riječ u rečenici korisnik auto-cenzurirao, jasno je da ona u svom punom značenju glasi: „**Što bi se narodski reklo jebite, ne vadite**“. Stranica „Školski sindikat Preporod“ označila je taj komentar sa „sviđa mi se“ te ga je komentirala na sljedeći način: „Samo edukativan sadržaj“. Iz navedenoga je razvidno da je ŠSP navedeni komentar podržao te se dodatno nadovezao na njega.

Do navedene rasprave u objavama na Facebook stranici „Školski sindikat Preporod“ došlo je uslijed razilaženja u stajalištima između ŠSP i SHU oko organizacije štrajka odgojno-obrazovnih djelatnika/ca: dok se ŠSP zalaže za njega, SHU ga ne podržava. Zbog toga ŠSP iznosi javne kritike prosvjetnih vlasti i čelnice SHU, koristeći se pritom satirom. U statusu od 19. ožujka 2025. („*Judine škude*“) objavljena je slika na kojoj su komparativno prikazane tri „valute“: velika zlatna „Fuksica“ sa fotografijom ministra znanosti, obrazovanja i mladih Radovana Fuchsa, srednja srebrna „Stipica“ sa fotografijom državnog tajnika u Ministarstvu znanosti, obrazovanja i mladih Stipe Mamića i mala brončana „Loknica“ sa fotografijom predsjednice SHU Sanje Šprem, uz sljedeći „tečaj“: 1 Fuksica = 10 Stipica = 100 Loknica. Objavom je pokrenut satiričan trend kojim se čelnici SHU pripisuje nadimak „loknica“, što je stranica „Školski sindikat Preporod“ popratila u istom tonu, navevši u jednom komentaru ispod navedene objave: „*Loknica po loknica, frizurica*“.

Premda je pri razmatranju navedenog sadržaja u obzir nužno uzimati slobodu izražavanja i medijskog djelovanja koje se jamče člankom 38. Ustava RH, a koji se u ovom slučaju odnose na satiričnu kritiku prosvjetnih vlasti i drugih tijela poput sindikalnih organizacija, također je nužno uzeti u obzir da je, sukladno članku 3. Ustava RH, ravnopravnost spolova jedna od najviših vrednota ustavnog poretka Republike Hrvatske i temelj za tumačenje Ustava. Također, premda je u ovom slučaju nužno uzeti u obzir da su predstavnici prosvjetnih vlasti, kao i čelne osobe sindikalnih organizacija, javne osobe koje su pod povećalom javnosti, što podrazumijeva rizik od javne kritike kao demokratskog standarda te kao takve moraju imati viši prag tolerancije na javne reakcije s izrazima nepoštivanja i neuvažavanja (te samim time podcjenjivanja i omalovažavanja što je podložno doživljaju neugode i vrijeđanja), s druge strane **formalne organizacije kao kreatorice javno dostupnog sadržaja moraju biti svjesne odgovornosti** koju sa sobom nosi njihovo djelovanje, s obzirom da postupci sindikalne organizacije („Školski sindikat Preporod“), čiji su pratitelji na Facebooku (njih oko 13.000) izgledno njezini članovi, neizbježno ima određenu težinu i moć utjecaja na javno mnijenje i primatelje informacija, odnosno pratitelje na društvenim mrežama.

Imajući u vidu navedeno, iz pozicije načela ravnopravnosti spolova, ističemo da žene kao javne osobe, osim što su jednako kao muškarci izložene riziku od negativnih reakcija javnosti, dodatno su izložene riziku od podcjenjivanja i omalovažavanja po spolnoj osnovi. Taj rizik za muškarce u pravilu nije imanentan. To se u ovom slučaju ogleda u činjenici da su kao osnova za formulaciju „valute“ za ministra Radovana Fuchsa i državnog tajnika Stipu Mamića uzeta njihova imena i prezimena („Fuksica“ i „Stipica“), dok je za predsjednicu SHU uzeta spolna karakteristika u vezi sa ženskom frizurom („Loknica“), što ima dodatan učinak u smislu izraza podcjenjivanja i omalovažavanja.

U slučajevima poput predmetnoga nikada nije jednostavno donositi procjene predmeta pritužbe u kontekstu kršenja odredbi Zakona o ravnopravnosti spolova. Međutim, držimo kako komentar

„Sto bi se narodski reklo j***e, ne vadite“ predstavlja izravnu diskriminaciju u vidu spolnog uznemiravanja, odnosno povredu članka 7. st. 1. u vezi s člankom 8. st. 3. Zakona o ravnopravnosti spolova. Premda stranica „Školski sindikat Preporod“ nije autorica navedenog komentara, komentar je označila oznakom „svida mi se“ i nadovezala se komentarom satiričnog tona, podržavši na taj način seksistički narativ izrazito grubog i vulgarnog sadržaja (bez obzira na satiričnu intenciju).

Kada se tome pridodaju i druge utvrđene pojavnosti omalovažavanja i ponižavanja s obilježjima seksizma, a posebno komentar stranice „Školski sindikat Preporod“ „Loknica po loknica, frizurica“, smatramo da je ŠSP odgovoran za poticanje stvaranja neugodnog, ponižavajućeg i uvredljivog okruženja, odnosno za *poticanje druge osobe na diskriminaciju* temeljem spola, što se sukladno članku 6. st.5. Zakona o ravnopravnosti spolova definira kao diskriminacija u smislu tog Zakona.

Zbog navedenoga, temeljem čl. 23. st.1. Zakona o ravnopravnosti spolova, ŠSP-u dajemo p r e p o r u k u da žrtvi diskriminacije uputi javnu ispriku te da prilikom svojih budućih sindikalnih aktivnosti u vidu javnog djelovanja i kritičkih osvrta na djelatne osobe u području obrazovanja i druge javne osobe, posebnu pažnju obrati na navedeno u ovom dopisu, da postupa odgovornije nego u ovom slučaju te izbjegava postupke koji predstavljaju poticanje drugih osoba na seksizam i diskriminaciju.

Molimo Vas da nas u skladu s člankom 23. st.2. Zakona o ravnopravnosti spolova, u roku od 30 dana od dana primitka ovog podneska pisanim putem povratno obavijestite o Vašem postupanju u skladu s preporukom. Traženo nam možete dostaviti putem elektroničke pošte na adresu ravnopravnost@prs.hr ili putem redovne pošte na adresu Pravobraniteljica za ravnopravnost spolova, Preobraženska 4/I, 10000 Zagreb.

S poštovanjem,

**PRAVOBRANITELJICA
ZA RAVNOPRAVNOST SPOLOVA**

Višnja Ljubičić, dipl. iur.

Dostaviti:

- naslov
- arhiva

Na znanje:

- Sindikat hrvatskih učitelja, sindikat@shu.hr
- Sindikat hrvatskih učitelja, Područni ured Split, karmela.segvic@shu.hr

Preobraženska 4/I
10 000 Zagreb
Hrvatska

tel: ++385 (0)1 48 48 100
++385 (0)1 48 28 033

fax: ++385 (0)1 48 44 600
e-mail: ravnopravnost@prs.hr
<http://www.prs.hr>